

Dette gælder selvfølgelig mindst de københavnske Banker, navnlig gælder det ikke om de store københavnske Banker, og ganske særligt gælder det ikke om en saadan lille Bank som Københavns private Laanebank, der er ganske overordentlig likvid. Derimod gælder det efter min Mening i en foruroligende Grad nu de allerfleste af Landets Provinsbanker. De Tal, jeg har tilladt mig at nævne i Betænkningen, synes mig i saa Henseende særdeles talende. Det er jo saaledes — det maa man aldrig glemme —, at naar Folk anbringer Penge i en Bank paa Folio eller med kort Opsigelsesvarsel, saa har de en Fornemmelse af at økonomisere saaledes, som om de i Virkeligheden raadede over de paagældende Penge, som om de havde dem kontant til Raadighed naar som helst. Det er det, som egentlig er Pointen i denne Sag, at hele Nationen gaar ud fra, at de Penge, man paa den Maade har anbragt med kort Opsigelsesvarsel eller paa Folio, paa Anfordring kan man gaa op at hente naar som helst, for de er til Stede. Derfor er det ret forbløffende at se, hvor lille et Beløb de kontante Penge udgør: kun et Par og tredie Millioner, eller med andre Ord kun ca. 3½ pCt. af de ca. 880 Millioner, der indestaar i danske Banker. For vore Provinsbanker gaar Beløbet endda helt ned til 1 og 2 pCt.

Nu hænger jo alt dette sammen, thi man maa stadig holde sig for Øje, at vort Bankvæsen og Pengevæsen er uadskilleligt forbundet og dette atter uadskilleligt forbundet med Nationalbanken. Derfor har jeg været lidt forbavset over, at man i det hele taget mente at kunne lovgive om Bankerne uden samtidig at tage Nationalbankens Stilling op til Behandling; thi det er dog altsammen Led af den samme Kæde; Nationalbanken skal i eminent Grad sørge for Landets Pengevæsen. Nu traf det sig saa uheldigt for os i Danmark, at den Gang vi vedtog den nye Lov om Nationalbanken, havde man ikke ude i den store Verden gjort en Række Erfaringer, som man nu har gjort, og som i mangt og meget har ændret det bankpolitiske Syn. Vi kom, om jeg saa maa sige, et eller to Aar for tidlig, og jeg skulde tro, at hvis vi i dette Øjeblik skulde beskæftige os med Nationalbankens Oktroj, vilde vi komme til at se væsentlig anderledes derpaa, end vi gjorde, da vi vedtog den Lov, der for Øjeblikket gælder. Nationalbanken er til syvende og sidst den Bank, der skal hjælpe Bankerne, naar de i et givet Tilfælde staar overfor den Eventualitet, at

Indlaansgiverne og Foliohaverne i stort Omfang kommer og forlanger deres Penge tilbage. Dertil maa vel blandt andet sigte den Bestemmelse, som er indføjet i Lovforslaget om, at en ringe Procentandel af en Banks samlede Midler, svarende til 5 pCt. af dens Gældsforpligtelser, skal være anbragt i let realisable Effekter, let realisable Værdipapirer. Man tænker sig vel f. Eks. Muligheden af, at hvis der skulde ske et run paa en enkelt Bank, skulde den hurtigt kunne sælge sine Papirer hos Nationalbanken og derfra skaffe sig de fornødne Kontanter.

Hvad det er for Erfaringer, man har indhøstet rundt omkring i Verden, og som i mangt og meget har forandret det bankpolitiske Syn, maa jeg have Lov til ganske kort at berøre. Der er først og fremmest den amerikanske Krise i November 1907. Det, der skete den Gang, var ganske typisk. Der opstod pludselig en overordentlig Trang netop til dette ene: rede Penge, lawful money, som det hedder. Der skete først et run paa en engelsk Bank, som maatte standse sine Betalinger, og derefter kom der Kludder i hele Landets Bankvæsen: alle Reserver sank ned under det Minimum, som amerikanske Banker skal have, og allerede den Gang var dette forholdsvis betydeligt, senere er det blevet forhøjet. Der opstod Skræk alle Vegne, og overalt hele Amerika over strømede man til Bankerne for at faa Penge. Nu gik det i Amerika, som det plejer at gaa under en Pengekrise; det hedder sig, at der savnes Penge. Men det er klart, at der var akkurat de selv samme Penge i Landet, som der var i Forvejen, det er ikke Penge, der savnes under saadanne Forhold, det, det skorter paa, er Diskontører, Kreditgivere og Købere af Bankernes Værdipapirer og Veksler. Bankerne havde Veksler, som de vilde have rediskonteret, og de havde Papirer, som de gerne vilde have solgt, men de, der laa inde med Penge, vilde ikke uden videre købe disse Papirer. Saa maatte de amerikanske Banker sælge dem til Europa, ikke mindst til tyske Bankierer, og hvorfor? Fordi de, som havde Dollars, gerne vilde have Checks og telegrafiske Anvisninger paa europæiske Banker i London, Paris og Berlin. De forstod, at naar de fik saadanne Checks, kunde de roligt give deres Dollars fra sig, og det var Dollars, som de amerikanske Banker havde Brug for. Den højeste, den finest mulige Sikkerhed var det, Indehaverne af Dollars forlangte.

Alle ved, at det blev fremstillet saa-